

Het Texels museum als voorlichtingscentrum voor natuurstudie

Vier km westelijk van Den Burg en 4 km zuidelijk van De Koog ligt temidden van een bos van ca. 40-jarige dennen de natuurhistorische afdeling van het „Texels Museum”. Men gaat onder een erepoort door van 4 m lange onderkaken van een blauwe vinvis, alvorens het wit geschilderde houten noodgebouw te betreden waarin het museum gehuisvest is. Ruim dertig jaar vervult het museum een zich steeds uitbreidende en verdiepende taak als centrum van voorlichting op het boeiende terrein van Texels natuurhistorie. Tot dusverre is deze voorlichtende taak de voornaamste geweest, waarop het museum zich heeft toegelegd, en wel met steeds toenemend succes. Vorig jaar werd door ongeveer 30.000 belangstellenden een bezoek aan het museum gebracht en daar de collectie zich in de loop der jaren zeer heeft uitgebreid, stond de directeur voor de beslissing om met gebruikmaking van de beschikbare middelen het inwendige van het museum zodanig te reorganiseren, dat iedere bezoeker zonder moeite een indruk kan krijgen van Texels flora en fauna. Hiervoor was het echter noodzakelijk, dat een gedeelte van de verzameling werd opgeslagen en een selectie van bepaalde natuurhistorische onderwerpen werd toegepast. Met deze noodmaatregel hoopt men een brug te slaan tussen het heden en de (hopelijk nabije) toekomst, wanneer de plannen voor het nieuwe museum zullen zijn uitgevoerd.

Staatsbosbeheer stelde 5 ha duinterrein ter beschikking, waarop in een nieuw, representatief gebouw de taak van het tegenwoordige museum kan worden voortgezet. Gastmedewerkers en studenten zullen gebruik kunnen maken van een eenvoudige logiesgelegenheid, zodat het museum de kans krijgt zich ook als studiecentrum te ontwikkelen. In het hoofdgebouw wordt behalve ruimte voor expositie een afdeling voor de schooljeugd gereserveerd, waar de kinderen gelegenheid krijgen onder deskundige leiding ingewijd te worden in de vele facetten van natuurstudie. Het werk onder de schooljeugd is deze winter voor het eerst georganiseerd. Op initiatief van de „Texelse Museumvereniging”, die zich ten doel stelt aan de werkzaamheden en vooral ook aan de toekomstplannen van het museum grotere bekendheid te geven, werd een programma opgesteld, waarbij ± 800 Texelse schoolkinderen actief betrokken zijn. Dank zij de vlotte medewerking van de schoolinspectie werd het mogelijk dit programma in het lesrooster op te nemen. Het omvat een inleiding met dia-projectie op school, een rondleiding door het museum, waarbij het behandelde onderwerp in de school nogmaals aanschouwelijk zal worden behandeld en tot slot een excursie op Texel, waarbij hetzelfde onderwerp in de vrije natuur zal worden bestudeerd.

De museumleiding stelt zich voor, indien personeelsbezetting en financiën dit toelaten, dergelijke programma's ook te organiseren ten behoeve van de vele scholen, die in de voorzomer een z.g. werkweek op Texel doorbrengen. Wil een dergelijke opzet echter voor de volle 100 % slagen, dan dient naast de inrichting van het museum als voorlichtingscentrum voor toeristen aan drie eisen te worden voldaan, n.l. de aanwezigheid van een

instructielokaal, een standaardcollectie voor de leerlingen en deskundige leiding.

Het toekomstige Texels Museum heeft de ruimte om een landschapstuin aan te leggen, waarin plantengemeenschappen, die op Texel voorkomen, zullen zijn vertegenwoordigd. In de eerste plaats is deze tuin bedoeld om de bezoekers van het museum een inzicht te geven in de samenstelling van Texels duinflora en begrip te vormen voor de natuurbeschermingsgedachte.

Te veel nog wordt een natuurmonument beschouwd als bestemd voor de „happy few” van natuurvorsers en vakbiologen, terwijl het toch eigenlijk zo dient te zijn, dat iedere belangstellende kennis moet kunnen nemen van alles wat er aan zo’n natuurmonument te beleven valt. Het is de ervaring van vele Texelvrienden, dat bezoekers van het eiland, die erheen gekomen waren met het doel eens een paar weken lekker lui in de zon te liggen of in een actieve bui wat door de duinen te wandelen, op één of ander moment geboeid werden door de veelzijdigheid van de rijke planten- en vogelhuishouding, die hier waar te nemen valt. Wederzijds onbegrip tussen natuurhistorici en belangstellende vakantiegangers ontnemt beide categorieën vaak de moed en de lust zich in elkaars standpunt te verdiepen en er zullen heel wat toeristen hun schouders ophalen, wanneer ze op een simpel vraagje als replik een wetenschappelijk betoog krijgen, indien de betreffende natuurhistoricus tenminste niet volstaat met geërgerd zijn schouders op te halen over de onnozele vragen, die hem gesteld worden.

Een algemeen verspreide veronderstelling is nog altijd, dat een stuk grond tot natuurmonument wordt verklaard omdat een bepaalde kever of plant op dat bepaalde stuk land voorkomt. Wanneer men dan een zware boom opzet over goed ontwikkelde associaties van . . . die ten dele weer overgaan in een associatie . . . en dat het voornoemde kevertje nu juist aan deze associatie gebonden is, dan kunnen wij ons voorstellen, dat de vragensteller min of meer duizelig naar huis gaat met wazige voorstellingen van aan zeldzame planten vastgeknoopte kevertjes, die daar moeten blijven omdat er een natuurmonument is.

In het Texels Museum komen veel mensen, die nooit een voet in een dergelijk museum zouden hebben gezet, wanneer ze niet gehoord hadden, dat er levende zeehonden gehouden worden. Sinds 1952 is het bezoek met sprongen omhoog gegaan en een groot aantal bezoekers is via de levende have zoals zeehonden, die van de zee-aquaria en van het vogelherstellingsoord, er toe gekomen ook voor de andere aspecten van het museum belangstelling te gaan tonen. Het museum tracht op velerlei wijze, door lezingen, films, excursies en moderne opstelling van het geëxposeerde deze belangstelling zo sterk mogelijk gaande te houden. De grote toevloed van toeristen op het vroeger zo ongerepte vogeleiland maakt het noodzakelijk, dat zowel door Staatsbosbeheer als door de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten scherp wordt toegezien op de instandhouding van het Texelse natuurgebied. Daarnaast echter dient voorlichting te worden gegeven aan de toerist, die Texel komt verkennen. Begrip voor natuurschoon betekent het willen ontzien van natuurschoon en het Texels Museum rekent het tot zijn belangrijkste taak de voorlichting op dit gebied zo verantwoord mogelijk uit te voeren.